

μοια απόφαση μπορεί να ληφθεί σύμφωνα με το σύστημα εξουσιοδότησεως. Η έλλειψη συμφωνίας εκ μέρους των επιχειρήσεων με

τους αναγγεληθέντες ελέγχους δεν αποτελεί λόγο για τον οποίο η Επιτροπή θα υποχρεωθεί να αποφασίσει συλλογικά.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση 5/85 *

I — Πραγματικά περιστατικά

Η AKZO Chemie BV και η AKZO Chemie UK Ltd συμμετέχουν και οι δύο στον πολυεθνικό ολλανδικό όμιλο AKZO που παρασκευάζει, μεταξύ άλλων προϊόντων, υπεροξειδίο βενζολίου, μια ουσία που χρησιμοποιείται, αφενός, για τη λεύκανση των αλεύρων και, αφετέρου, για την κατασκευή ορισμένων πλαστικών.

Η αγγλική εταιρία Engineering and Chemical Supplies (ECS) παράγει επίσης υπεροξειδίο βενζολίου. Στην αρχή, πωλούσε το προϊόν αυτό μόνο σ' αυτούς που το χρησιμοποιούσαν για τη λεύκανση των αλεύρων. Στη συνέχεια το πωλούσε και σ' αυτούς που το χρησιμοποιούσαν για την κατασκευή πλαστικών. Η επέκταση αυτή της δραστηριότητάς της πραγματοποιήθηκε στην αρχή στην Αγγλία και μετά στη Γερμανία.

Κατά την ECS, η AKZO την είχε απειλήσει κατά τη διάρκεια μιας συνεδριάσεως που πραγματοποιήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 1979 ότι θα την εξαφανίσει από την αγορά των πρόσθετων ουσιών για άλευρα ασκώντας μια πολιτική πωλήσεων με ζημία, αν η ECS δεν σταματούσε τις δραστηριότητές της στον τομέα των πλαστικών, ιδίως σταματώντας τις εξαγωγές της προς την Γερμανία. Η ECS αρνήθηκε να υποκύψει και η AKZO άρχισε κατόπιν αυτού να πραγματοποιεί τις απειλές της.

Στις 15 Ιουνίου 1982, η ECS υπέβαλε καταγγελία στην Επιτροπή βασιζόμενη στο άρθρο 3 του κανονισμού 17/62, με την οποία κατηγο-

ρούσε την AKZO ότι παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης.

Στις 24 Νοεμβρίου 1982, η Επιτροπή έλαβε μια απόφαση με την οποία επέβαλε στις προσφεύγουσες να υπαχθούν σε έλεγχο βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17/62 και δυνάμει της οποίας η Επιτροπή προέβη σε έλεγχο στα γραφεία των προσφευγουσών στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 1982.

Στις 13 Μαΐου 1983, η ECS ζήτησε από την Επιτροπή τη λήψη προσωρινών μέτρων επικαλούμενη το ότι η παράβαση του άρθρου 86 εξακολούθησε και μετά την έρευνα που πραγματοποίησε η Επιτροπή το Δεκέμβριο του 1982.

Στις 29 Ιουλίου 1983, η Επιτροπή έλαβε προσωρινή απόφαση, με την οποία επέβαλε στην AKZO Chemie UK Ltd ελάχιστες τιμές για τις πωλήσεις της υπεροξειδίου βενζολίου προς τις επιχειρήσεις αλευρομύλων του Ηνωμένου Βασιλείου (EE L 252, σ. 13).

Στις 3 Σεπτεμβρίου 1984, η Επιτροπή κοινοποίησε στην AKZO Chemie BV τις αιτιάσεις που αφορούσαν μόνο τον τομέα των πρόσθετων ουσιών για τα άλευρα. Η Επιτροπή ανέφερε στην εν λόγω κοινοποίηση ότι η AKZO Chemie BV ήταν υπεύθυνη παραβάσεως του άρθρου 86 της Συνθήκης, επειδή απείλησε ότι θα πωλήσει το υπεροξειδίο βενζολίου, που χρησιμοποιείται για τη λεύκανση των

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

αλεύρων, στους πελάτες της ECS σε αφύσικα χαμηλές τιμές που συνιστούν διακρίσεις και εμποδίζουν την απειλή αυτή. Η Επιτροπή ανήγγειλε ότι θα επιβαλλόταν βαρύ πρόστιμο στην AKZO Chemie BV. Η προθεσμία απαντήσεως στις αιτιάσεις καθορίστηκε σε τέσσερις εβδομάδες.

Μετά από αίτηση της AKZO Chemie BV, η Επιτροπή παρέτεινε, την 1η Οκτωβρίου 1984, την προθεσμία απαντήσεως στις εν λόγω αιτιάσεις κατά τρεις εβδομάδες, ορίζοντας ως τελευταία ημερομηνία για την απάντηση την 22α Οκτωβρίου 1984.

Την ίδια ημέρα, ο επιφορτισμένος με την υπόθεση υπάλληλος της Επιτροπής επικοινωνήσε τηλεφωνικά με τον προϊστάμενο της νομικής υπηρεσίας της AKZO Chemie BV προκειμένου να πληροφορηθεί τη στάση που θα υιοθετούσε η AKZO ως προς τις αιτιάσεις. Ο προϊστάμενος της νομικής υπηρεσίας του απήντησε ότι η AKZO θα αμφισβητούσε προφανώς τις αιτιάσεις.

Στις 22 Οκτωβρίου 1984, η AKZO Chemie BV διαβίβασε στην Επιτροπή το πρώτο μέρος της απαντήσεώς της στις αιτιάσεις, όπου αρνείται ότι είχε ευθύνη για την παραμικρότερη κατάχρηση.

Στις 26 Οκτωβρίου 1984, η Επιτροπή πληροφορήσε τηλεφωνικά την AKZO ότι νέοι έλεγχοι θα πραγματοποιούνταν στον τομέα των πλαστικών στην AKZO Chemie BV στις 7 και 8 Νοεμβρίου 1984 και στην AKZO Chemie UK Ltd στις 12 και 13 Νοεμβρίου 1984.

Στις 6 Νοεμβρίου 1984, περί τις 16.15', η AKZO Chemie BV πληροφόρησε τηλεφωνικά την Επιτροπή ότι αρνείται να υποβληθεί εκουσίως στους αναγγελλθέντες ελέγχους. Κατά τη συνδιάλεξη αυτή η AKZO Chemie BV ειδοποίησε την Επιτροπή ότι της απέστειλε έγγραφο, το οποίο θα ελάμβανε την ίδια εκείνη ημέρα και στο οποίο εξέθετε τους λόγους της αρνήσεώς της. Η Επιτροπή απάντησε ότι θα περίμενε να λάβει το έγγραφο αυτό προτού λάβει απόφαση.

Αρχικά η Επιτροπή αρνήθηκε ότι είχε υποσχεθεί να αναμείνει την παραλαβή του εν λόγω εγγράφου. Κατόπιν αυτού, η AKZO Chemie BV διαβίβασε γραπτώς σε παράρτημα στο απαντητικό της υπόμνημα την απομαγνητοφώνηση της τηλεφωνικής συνδιαλέξεως της 6ης Νοεμβρίου 1984 που είχε εγγράψει σε μαγνητοταινία. Από την απομαγνητοφώνηση αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή πράγματι είχε υποσχεθεί να αναμείνει την παραλαβή του εγγράφου. Στην ανταπάντησή της η Επιτροπή αναγνωρίζει έμμεσα την ακρίβεια της απομαγνητοφώνησεως, αλλά βεβαιώνει ότι κατά την εν λόγω συνδιάλεξη δεν ανέλαβε καμία υποχρέωση.

Πράγματι, το έγγραφο της 6ης Νοεμβρίου 1984, για το οποίο η AKZO Chemie BV είχε ανακοινώσει ότι θα περιερχόταν στην Επιτροπή την ίδια ημέρα, έφτασε στην Επιτροπή το ίδιο εκείνο απόγευμα στις 18.30'. Εντούτοις, καταχωρίστηκε μόλις την επομένη το πρωί.

Στις 6 Νοεμβρίου 1984, το αρμόδιο για θέματα ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής εξέδωσε την απόφαση που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής. Με την απόφαση αυτή η Επιτροπή επιβάλλει στην AKZO Chemie BV και στην AKZO Chemie UK Ltd να υποβληθούν σε έλεγχο σχετικά με την υπόνοια καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως στην κοινοτική αγορά στον τομέα του υπεροξειδίου βενζολίου.

Στις 7 Νοεμβρίου 1984, δύο υπάλληλοι της Επιτροπής, συνοδευόμενοι από έναν αντιπρόσωπο της ολλανδικής κυβέρνησης, εμφανίστηκαν στα γραφεία της AKZO Chemie BV για να προβούν στον έλεγχο. Οι εν λόγω υπάλληλοι επέδειξαν κεκυρωμένο αντίγραφο της απόφασης της Επιτροπής, της 6ης Νοεμβρίου 1984.

Οι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν στην AKZO Chemie BV στις 7 και 8 Νοεμβρίου 1984 και στην AKZO Chemie UK Ltd στις 20 και 21 Νοεμβρίου 1984.

Η παρούσα προσφυγή πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Ιανουαρίου 1985.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετ' ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) εξέδωσε στις 15 Ιανουαρίου 1986 Διάταξη σχετικά με την εξέταση μαρτύρων αυτεπαγγέλτως βάσει του άρθρου 47 του κανονισμού διαδικασίας. Το Δικαστήριο αποφάσισε να εξετάσει ως μάρτυρες τον επιφορτισμένο με την υπόθεση υπάλληλο της Επιτροπής, τον προϊστάμενο της νομικής υπηρεσίας της εταιρίας AKZO Chemie BV και έναν από τους διευθυντές της εν λόγω εταιρίας σχετικά με το περιεχόμενο των λόγων που ανηλλάγησαν μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής συνδιαλέξεως της 1ης Οκτωβρίου 1984.

Η Επιτροπή κλήθηκε να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα και να απαντήσει γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε σχετικά εντός της ταχμένης προθεσμίας.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Δικαστήριο:

- να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη·
- να ακυρώσει κατά συνέπεια την απόφαση της Επιτροπής, της 6ης Νοεμβρίου 1984·
- να διατάξει την Επιτροπή να επιστρέψει τα έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία που περιήλθαν στην κατοχή της συνεπεία των ελέγχων που διεξήχθησαν βάσει της προσβαλλόμενης αποφάσεως και να της απαγορεύσει να τα χρησιμοποιήσει στο μέλλον κατ' οιονδήποτε τρόπο·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
- να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Στο δικόγραφο τους, οι προσφεύγουσες αναπτύσσουν τους ακόλουθους τέσσερις λόγους προς στήριξη της προσφυγής τους:

- μη τήρηση των θεμελιωδών αρχών που περιέχονται στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών,
- καταχρηστική μεταβίβαση εξουσίας,
- ανεπαρκής αιτιολογία,
- μη κανονική ακρόαση των αρμόδιων εθνικών αρχών.

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής ανάγκασαν τις προσφεύγουσες να επικαλεστούν το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας προκειμένου να προβάλουν τους ακόλουθους τρεις νέους λόγους:

- έλλειψη υπογραφής εκ μέρους του αρμοδίου μέλους της Επιτροπής,
- παραβίαση των δικαιωμάτων υπερασπίσεως,
- κατάχρηση εξουσίας.

Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί το παραδεκτό των διαφόρων λόγων που προέβησαν οι προσφεύγουσες αλλά θεωρεί ότι κανένας από τους λόγους αυτούς δεν είναι βάσιμος.

A — Λόγοι που προβάλλονται στο δικόγραφο της προσφυγής

1. *Μη τήρηση των θεμελιωδών αρχών που περιέχονται στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών*

Οι προσφεύγουσες τονίζουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της διαδικασίας ελέγχου που θεσπίζεται με τον κανονισμό 17/62, δεδομένου ότι η Επιτροπή μπορεί να εφαρμόσει την εν λόγω διαδικασία χωρίς να υποχρεούται να λάβει προηγουμένως την έγκριση ενός άλλου οργάνου.

Αυτή η διαδικασία συμβιβάζεται με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών μόνο εφόσον τηρούνται οι διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 14 του κανονισμού 17/62: Οι επιφορτισμένοι με τον έλεγχο υπάλληλοι οφείλουν να είναι εφοδιασμένοι με έγγραφη εντολή· η Επιτροπή οφείλει να έχει διατάξει τη διεξαγωγή ελέγχου με απόφαση· ο έλεγχος πρέπει να είναι αναγκαίος· η απόφαση περί ελέγχου πρέπει να είναι επαρκώς και ρητώς αιτιολογημένη· η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους οφείλει να τύχει ακρόασης· η απόφαση πρέπει να διευκρινίζει ότι μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

Κατά την άποψη των προσφευγουσών, από την προβολή των λόγων που στηρίζονται στην καταχρηστική μεταβίβαση εξουσίας, στην ανεπαρκή αιτιολογία και στη μη κανονική ακρόαση των αρμόδιων εθνικών αρχών καταδεικνύεται ότι οι εν λόγω διαδικαστικές εγγυήσεις ασφαλώς δεν τηρήθηκαν κατά τη θέσπιση της προσβαλλόμενης απόφασης, δεδομένου ιδίως του πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος στο οποίο ελήφθη η απόφαση αυτή.

Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση θεσπίστηκε εν προκειμένω παρά τις θεμελιώδεις αρχές που περιέχονται στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Η *Επιτροπή* αρνείται ότι ο λόγος αυτός μπορεί να προβληθεί αυτοτελώς και υπενθυμίζει ότι όλες οι εγγυήσεις και αναγραφές στοιχείων που επιβάλλονται από το άρθρο 14 του κανονισμού 17/62 τηρήθηκαν.

2. Καταχρηστική μεταβίβαση εξουσίας

Οι *προσφεύγουσες* υπενθυμίζουν καταρχάς την αρχή της συλλογικότητας που περιέχεται στο άρθρο 17 της « Συνθήκης Συγχωνεύσεως » της 8ης Απριλίου 1965, δυνάμει της οποίας η Επιτροπή αποφασίζει με την πλειοψηφία του αριθμού των μελών της.

Το άρθρο 27 του προσωρινού εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής (απόφαση της 6ης Ιουλίου 1967 όπως τροποποιήθηκε στις 23 Ιουλίου 1975, ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 5) προβλέπει ασφαλώς δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιότητας, αλλά υπό δύο προϋποθέσεις: η μεταβίβαση πρέπει να περιορίζεται σε μέτρα διαχειρίσεως ή διοικήσεως σαφώς καθορισμένα και η αρχή της συλλογικής ευθύνης της Επιτροπής πρέπει να τηρείται πλήρως.

Κατά την άποψη των προσφευγουσών, οι δύο αυτές προϋποθέσεις δεν συντρέχουν εν προκειμένω και, επομένως, δεν μπορούσε να γίνει χρήση της εν λόγω δυνατότητας μεταβίβασης εξουσίας. Πράγματι, ο υποχρεωτικός έλεγχος συνιστά πάντοτε ένα σημαντικό μέτρο που υπερβαίνει το πλαίσιο της διαχείρισης ή της διοίκησης· εξάλλου, η άρνηση των προσφευγουσών να επιτρέψουν να διεξαχθούν οι αναγκαγθέντες έλεγχοι δημιούργησε λεπτές καταστάσεις που επέβαλαν τη συλλογική θέσπιση της απόφασης.

Η εσωτερικού χαρακτήρα απόφαση μεταβίβασης εξουσίας της Επιτροπής, της 5ης Νοεμβρίου 1980, με την οποία παρέχεται στο επιφορτισμένο με τα θέματα ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής η εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις διατάσσοντας τη διεξαγωγή ελέγχων βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17/62, δεν απάλλαξε την Επιτροπή από την υποχρέωση τηρήσεως της αρχής της συλλογικότητας που περιέχεται στη Συνθήκη. Η εν λόγω εσωτερικού χαρακτήρα απόφαση δεν περιέχει εξάλλου για τους πολίτες τις ίδιες εγγυήσεις ασφάλειας δικαίου όπως η προβλεπόμενη στη Συνθήκη διαδικασία, ιδίως επειδή δεν έχει δημοσιευτεί.

Η *Επιτροπή* υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση μπορούσε να ληφθεί εγκύρως σύμφωνα με τη διαδικασία εξουσιοδοτήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 27 του προσωρινού εσωτερικού της κανονισμού, δεδομένου ότι οι δύο αντιρρήσεις που διατυπώ-

θηκαν από τις προσφεύγουσες δεν ήταν βάσιμες. Αφενός, η απόφαση που διατάσσει τη διεξαγωγή ελέγχου είναι προπαρασκευαστικό μέτρο της απόφασης με την οποία η Επιτροπή διαπιστώνει ενδεχομένως την ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού· επομένως, συνιστά απλό μέτρο διαχείρισεως ή διοικήσεως. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν δέχεται την ύπαρξη λεπτών καταστάσεων που θα επέβαλλαν την επάνοδο στην αρχή της συλλογικότητας.

Εξάλλου, η Επιτροπή υπερασπίζεται το κύρος της εσωτερικού χαρακτήρα αποφάσεώς της της 5ης Νοεμβρίου 1980, υποστηρίζοντας ότι οι εσωτερικού χαρακτήρα κανόνες της επιβάλλουν τη θέσπιση αποφάσεως συλλογικά στις ιδιαίτερα λεπτές περιπτώσεις, δηλαδή όταν τίθενται θέματα πολιτικής εκτιμήσεως και όταν μια ή περισσότερες υπηρεσίες της Επιτροπής δεν συμφωνούν με μια πρόταση· εξάλλου, εξαιρέσει επειγουσών περιπτώσεων, το εξουσιοδοτηθέν μέλος της Επιτροπής ειδοποιεί τους συναδέλφους του για την πρόθεσή του να διατάξει τη διεξαγωγή ελέγχου με απόφαση. Η προκειμένη περίπτωση δεν συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων ως προς τις οποίες επιβάλλεται η επάνοδος στην αρχή της συλλογικότητας· αντιθέτως, η κατάσταση ήταν επείγουσα. Επομένως, κατά τη θέσπιση της προσβαλλόμενης απόφασης δεν υπήρξε καταχρηστική μεταβίβαση εξουσίας.

3. *Ανεπαρκής αιτιολογία*

Οι *προσφεύγουσες* θεωρούν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αντιστρατεύεται διττώς την υποχρέωση αιτιολογίας που προβλέπεται στο άρθρο 190 της Συνθήκης.

Πρώτον, η προσβαλλόμενη απόφαση παραλείπει να αναφέρει τα επιχειρήματα που περιλαμβάνονται στο έγγραφο των προσφευγουσών της 6ης Νοεμβρίου 1984 και δεν απαντά στα εν λόγω επιχειρήματα.

Δεύτερον, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αναφέρει καν την ύπαρξη του εγγράφου των

προσφευγουσών της 6ης Νοεμβρίου 1984, γεγονός που, αφενός, καθιστά αδύνατο στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχο του έχοντας πλήρη γνώση της καταστάσεως και, αφετέρου, εμποδίζει την πλήρη ενημέρωση των υπηρεσιών της Επιτροπής που κλήθηκαν να γνωμοδοτήσουν επί του σχεδίου της απόφασης.

Η *Επιτροπή* απαντά ότι δεν εναπόκειται στην ίδια να αντικρούσει με την απόφασή της τα επιχειρήματα που είχαν αναπτύξει οι προσφεύγουσες στο έγγραφο τους της 6ης Νοεμβρίου 1984: τα επιχειρήματα αυτά ανάγονται στην ουσία του προβλήματος και όχι σε θέμα αιτιολογίας. Επιπλέον, τα εν λόγω επιχειρήματα προβλήθηκαν όψιμα και στηρίζονται σε αδικαιολόγητη σύνδεση της αμφισβητήσεως των αιτιάσεων με τους νέους διαταχθέντες ελέγχους. Κατά την άποψη της Επιτροπής, αρκεί όλα τα στοιχεία, των οποίων η μεία επιβάλλεται από το άρθρο 14 του κανονισμού 17/62, να αναφέρονται στην απόφαση, γεγονός που συμβαίνει εν προκειμένω.

4. *Μη κανονική ακρόαση των αρμόδιων εθνικών αρχών*

Οι *προσφεύγουσες* υπενθυμίζουν την ομοίομορφη διοικητική πρακτική που έχει αναπτυχθεί, όσον αφορά την ακρόαση των αρχών των κρατών μελών πριν από τη θέσπιση αποφάσεως περί διεξαγωγής ελέγχου: οι υπάλληλοι της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένοι με τη διεξαγωγή του ελέγχου επισκέπτονται τους υπαλλήλους της αρμόδιας εθνικής αρχής και τους ανακινούν τον πλήρες κείμενο του σχεδίου της απόφασης περί ελέγχου παρέχοντας, αν χρειαστεί, συμπληρωματικές εξηγήσεις· το αντικείμενο και τα αποτελέσματα της υποχρέωσης αυτής επιβεβαιώνονται εγγράφως (απάντηση της Επιτροπής στην κοινοβουλευτική ερώτηση 677/79, JO C 310, σ. 31)· οι αρμόδιες εθνικές αρχές ενημερώνονται εγγράφως τουλάχιστον πριν δύο εβδομάδες (House of Lords, Select Committee on the European Communities, session 1983-1984, 18th Report, Memorandum by the Office of Fair Trading, σ. 45, αριθ. 10).

Είναι αδύνατον να τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις αυτές στο πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, εντός του οποίου θεσπίστηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία ελήφθη στις 6 Νοεμβρίου 1984 μετά τις 16.15'. Εξάλλου, αγνοούνται εντελώς οι περιστάσεις υπό τις οποίες έγινε η ακρόαση των βρετανικών αρχών, δεδομένου ότι δεν προσκομίστηκαν πρακτικά προκειμένου να αποδειχθεί ότι η ακρόασή τους όντως πραγματοποιήθηκε. Επομένως, η ακρόαση των εθνικών αρχών δεν πραγματοποιήθηκε κατά τρόπο κανονικό και η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε επομένως κατά παράβαση ουσιαστικού τύπου.

Η *Επιτροπή* υπογραμμίζει ότι περιέλαβε στη δικογραφία τα πρακτικά της ακρόασης της αρμόδιας ολλανδικής αρχής, από τα οποία προκύπτει ότι η εν λόγω ακρόαση πραγματοποιήθηκε όντως στις 6 Νοεμβρίου 1984.

Εξάλλου, το έγγραφο του Office of Fair Trading της 20ής Δεκεμβρίου 1984, το οποίο περιελήφθη στη δικογραφία, αποδεικνύει ότι και η αρμόδια βρετανική αρχή επίσης έτυχε ακρόασης. Λόγω του επειγόντος, η ακρόαση αυτή πραγματοποιήθηκε τηλεφωνικά, γεγονός που δεν αίρει τον κανονικό χαρακτήρα της διαδικασίας, διότι η σύνταξη γραπτών πρακτικών δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να θεωρηθεί κανονική η ακρόαση της αρμόδιας αρχής.

B — Λόγοι που προβάλλονται στο απαντητικό υπόμνημα

Στο απαντητικό τους υπόμνημα οι *προσφεύγουσες* προβάλλουν τρεις νέους λόγους, δηλαδή την έλλειψη υπογραφής του αρμόδιου μέλους της Επιτροπής, την παραβίαση των δικαιωμάτων υπερασπίσεως και την κατάχρηση εξουσίας. Δεδομένου ότι το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας εξαρτά την προβολή νέων λόγων κατά τη διάρκεια της δίκης από το αν ανέκυψαν νέα νομικά και πραγματικά στοιχεία κατά την έγγραφη διαδικασία, οι προσφεύγουσες προβάλλουν τα εξής επιχειρήματα.

Όταν την 1η Οκτωβρίου 1984 ο επιφορτισμένος με την υπόθεση υπάλληλος τηλεφώνησε στον προϊστάμενο της νομικής υπηρεσίας της AKZO Chemie BV για να πληροφορηθεί ποια στάση θα υιοθετούσε η εν λόγω εταιρία ως προς τις αιτιάσεις, ο υπάλληλος αυτός άσκησε πραγματικό εκβιασμό. Διατύπωσε την απειλή ότι θα πραγματοποιούνταν συμπληρωματικοί έλεγχοι στον τομέα των πλαστικών αν η εταιρία αμφισβητούσε τις αιτιάσεις που της κοινοποιήθηκαν για την πρακτική που ακολουθούσε στον τομέα των πρόσθετων ουσιών για τα άλευρα. Οι προσφεύγουσες προσκομίζουν γραπτή έκθεση σχετικά με το περιεχόμενο της τηλεφωνικής συνδιαλέξεως της 1ης Οκτωβρίου 1984. Βεβαιώνουν ότι κατά τη φάση ασκήσεως της προσφυγής ήταν πεπεισμένες ότι οι απειλές έπρεπε να αποδοθούν σε προσωπική πρωτοβουλία του εν λόγω υπαλλήλου. Εντούτοις, από το υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής καταφαίνεται ότι η Επιτροπή εγκρίνει πλήρως τον τρόπο με τον οποίο ο υπάλληλος χειρίστηκε την υπόθεση. Στην περίπτωση αυτή επρόκειτο για « ένα καινούριο και ανησυχητικό περιστατικό », που δικαιολογούσε την προβολή των τριών νέων λόγων.

Η *Επιτροπή* δεν αμφισβητεί το παραδεκτό των νέων αυτών λόγων και δεν διατυπώνει την άποψή της σχετικά με το βάσιμο της αιτιολογίας που προέβαλαν σχετικά οι προσφεύγουσες.

1. Έλλειψη υπογραφής του αρμόδιου μέλους της Επιτροπής

Οι *προσφεύγουσες* ισχυρίζονται ότι δεν είναι καν βέβαιο ότι το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής είχε εγκρίνει την προσβαλλόμενη απόφαση. Υποστηρίζουν σχετικά ότι το κεκυρωμένο αντίγραφο της απόφασης που τους χορηγήθηκε δεν φέρει την υπογραφή του. Όσον αφορά το έγγραφο που προσεκόμισε η Επιτροπή για να αποδείξει ότι το αρμόδιο μέλος υπέγραψε την αμφισβητούμενη απόφαση (παράρτημα 2 στο υπόμνημα αντικρούσεως), ούτε αυτό αποδεικνύει ότι το εν λόγω μέλος ενέκρινε την απόφαση: η υπογραφή δεν συνοδεύεται από ημερομηνία· επιπλέον, το έγγραφο δεν αναφέρει ποια είναι η συνημμένη

πράξη στην οποία υπάρχει η υπογραφή. Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν αποκλείουν να υπέγραψε το μέλος της Επιτροπής εκ των προτέρων το εν λόγω έγγραφο εν λευκώ, σε ημερομηνία που είναι αδύνατον να προσδιοριστεί επακριβώς.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι δεν εναπόκειται σ' αυτήν να προσκομίσει αποδείξεις στο πλαίσιο της διαφοράς αυτής και αμφισβητεί ότι οφείλει να προσκομίσει άλλα έγγραφα, με τα οποία να αποδεικνύεται ότι το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής ενέκρινε την προσβαλλόμενη απόφαση. Δεν διακρίνει εξάλλου ποια έγγραφα θα μπορούσε να προσκομίσει προκειμένου να παρασχεθεί η απόδειξη που απαιτούν οι προσφεύγουσες.

2. Παραβίαση των δικαιωμάτων υπερασπίσεως

Ο δεύτερος νέος λόγος που προβάλλεται από τις *προσφεύγουσες* στηρίζεται στην παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας που εγγυάται το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 17/62. Το δικαίωμα αυτό παραβιάζεται σε περίπτωση που, όπως εν προκειμένω, η απόφαση της επιχείρησης να αμφισβητήσει τις αιτιάσεις που της κοινοποιήθηκαν σχετικά με έναν τομέα μπορεί να επιφέρει ως κύρωση τη διεξαγωγή ερευνών σε έναν άλλο τομέα.

Η *Επιτροπή* αμφισβητεί ότι εμπόδισε την άσκηση των δικαιωμάτων υπερασπίσεως των προσφευγουσών. Καταρχάς υπενθυμίζει ότι η αμφισβήτηση εκ μέρους των προσφευγουσών των αιτιάσεων στον τομέα των πρόσθετων ουσιών για τα άλευρα μπορούσε μεν να προκαλέσει τη διεξαγωγή συμπληρωματικών ελέγχων στον τομέα των πλαστικών, αυτό όμως σε καμία περίπτωση δεν θα γινόταν προς επιβολή κυρώσεως, αλλά μόνο επειδή θα είχε καταστεί σαφές ότι οι προσφεύγουσες δεν επιθυμούσαν να διευθετήσουν την υπόθεση κατά τον άτυπο τρόπο που πρότεινε η Επιτροπή. Εξάλλου, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι είχε παρατείνει κατά τρεις εβδομάδες, μετά από αίτηση των προσφευγουσών, την προθεσμία που είχε καθοριστεί αρχικά για την απάντηση στις αιτιάσεις: η Επιτροπή είχε επομένως επι-

δείξει το ενδιαφέρον της να μπορέσουν οι προσφεύγουσες να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματά τους υπερασπίσεως.

3. Κατάχρηση εξουσίας

Όσον αφορά τον τρίτο νέο λόγο, οι *προσφεύγουσες* υπενθυμίζουν ότι το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17/62 παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία να προβαίνει σε ελέγχους με σκοπό να αποκαλύψει τις παραβάσεις των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης. Εν προκειμένω, η εξουσία αυτή χρησιμοποιήθηκε για έναν εντελώς διαφορετικό σκοπό, δηλαδή για τον εκβιασμό που ασκήθηκε στις προσφεύγουσες για την περίπτωση που αυτές θα αμφισβητούσαν τις αιτιάσεις στον τομέα των πρόσθετων ουσιών για τα άλευρα. Η επιδίωξη παρόμοιου στόχου αντίκειται στους σκοπούς της διαδικασίας ελέγχου και συνιστά για το λόγο αυτό κατάχρηση εξουσίας.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι το επιχείρημα αυτό στηρίζεται σε ανακριβή ερμηνεία των γεγονότων. Αμφισβητεί το περιεχόμενο της εκθέσεως σχετικά με την τηλεφωνική συνδιάλεξη της 1ης Οκτωβρίου 1984 και αρνείται ότι άσκησε εκβιασμό. Απλώς υπενθύμισε τη σκέψη που είχε γνωστοποιήσει στην AKZO Chemie BV κατόπιν συναντήσεως προς ανταλλαγή απόψεων με την εν λόγω εταιρία, ότι η υπόθεση θα μπορούσε ταχέως να τερματισθεί υπό τις εξής δύο προϋποθέσεις: αρχικά, η AKZO Chemie BV να αναγνώριζε το βάσιμο των κοινοποιηθεισών αιτιάσεων στον τομέα των πρόσθετων ουσιών για τα άλευρα και στη συνέχεια η εταιρία αυτή να αναλάμβανε υποχρεώσεις στον τομέα των πλαστικών, το περιεχόμενο των οποίων θα έπρεπε να καθοριστεί. Από τη στιγμή που η AKZO Chemie BV εξεδήλωσε την πρόθεσή της να αμφισβητήσει τις αιτιάσεις, η πρώτη προϋπόθεση δεν πληρούτο και η Επιτροπή υπενθύμισε τότε στην εν λόγω εταιρία ότι οι έλεγχοι θα επαναλαμβάνονταν στον τομέα των πλαστικών. Η Επιτροπή καταλήγει στο ότι ο παρών λόγος είναι εντελώς αβάσιμος.

R. Joliet
εισηγητής δικαστής